

TURISME

L'OBSERVATORI
PER AL
DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE DE LA
GARROTXA

2021

INFORME DE TURISME GARROTXA PER A L'OBSERVATORI PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DE LA GARROTXA 2021

Informe del sector turístic de la Garrotxa. Any 2020.

Composició de l'oferta

Indicador	Valor	Font
Nombre d'allotjaments reglats	578 vs 554	Generalitat de Catalunya
Nombre d'hotels	46 vs 46	Generalitat de Catalunya
Nombre d'establ. de turisme rural	138 vs 133	Generalitat de Catalunya
Nombre d'apartaments	12 vs 13	Generalitat de Catalunya
Nombre d'habitatges d'ús turístic	343 vs 319	Generalitat de Catalunya
Nombre de càmpings	18 vs 18	Generalitat de Catalunya
Nombre d'albergs i cases colònies	21 vs 25	Generalitat de Catalunya
Nombre de places en allotjaments reglats	10.166 vs 11.658	Generalitat de Catalunya
Nombre de restaurants	176 vs 173	Ajuntaments
Nombre de bars	104 vs 104	Ajuntaments
Nombre d'empreses d'activitats	28 vs 32	Turisme Garrotxa
Nombre d'agències de viatge receptives associades a Turisme Garrotxa.	2 vs 2	Turisme Garrotxa Nota: la Generalitat de Catalunya ha deixat de subministrar la info sobre les AAVV existents a Catalunya.
Nombre total d'empreses turístiques (allotjaments + restaurants + bars + activitats + AAVV)	888 vs 865	Generalitat de Catalunya + SITGAR + Turisme Garrotxa
Nombre d'empreses associades a Turisme Garrotxa	239 vs 252	Turisme Garrotxa
Nombre d'empreses membres del Servei d'Innovació i Producte de Turisme Garrotxa	53 vs 58	Turisme Garrotxa
Nombre d'empreses acreditades amb la Carta Europea de Turisme Sostenible	42 vs 42	Turisme Garrotxa

Composició de la demanda

Indicador		Valor	Font
Nombre de persones ateses a la xarxa d'Oficines de Turisme de la Garrotxa i Centres d'Informació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.		57.526 vs 194.787	Turisme Garrotxa
	Procedència		
	Catalunya	81,1% vs 55,9%	
	Europa	6,9% vs 19,3%	
	Resta de l'Estat	10,4% vs 18,6%	
	Resta del món	1,7% vs 6,2%	
	Estacionalitat		
	Gener	4.149 vs 2.949	
	Febrer	4.629 vs 5.706	
	Març	1.680 vs 14.976	
	Abril	66 vs 20.269	
	Maig	31 vs 14.036	
	Juny	1.661 vs 12.930	
	Juliol	6.728 vs 16.565	
	Agost	20.255 vs 34.577	
	Setembre	8.491 vs 24.868	
	Octubre	6.332 vs 18.719	
	Novembre	1.296 vs 15.368	
	Desembre	2.208 vs 13.824	

	Tipologia		
	Famílies	45,5% vs 38,2%	
	Parelles	32,1% vs 26,7%	
	Grups d'amics	14,4% vs 12,3%	
	Individuals	3,9% vs 3,6%	
	Empresa	0,1 vs 0,1%	
	Grups	3,8 vs 18,4%	
	Altres	0,2 vs 0,3%	

Impacte econòmic

Indicador	Valor	Font
Recaptació de l'Impost sobre Estades en Allotjaments Turístics a la Garrotxa	137.242,26 € vs 138.860,16 € (any 2019 vs any 2018)	<u>Generalitat de Catalunya</u>
Ocupació dels allotjaments reglats	n.d vs 51%	Xarxa d'Oficines de Turisme de la Garrotxa

Inversió

Indicador	Valor	Font
Pressupost de Turisme Garrotxa	231.160,66 vs 200.277,14 €	Turisme Garrotxa
Pressupost del Consell Comarcal de la Garrotxa dedicat a turisme	73.607,85 vs 70.939,34 €	Turisme Garrotxa
Import de l'Impost Sobre Estades en Allotjaments Turístics que retorna a la Garrotxa	68.621.13 € vs 69.430,08 € (any 2019 vs any 2018)	Turisme Garrotxa
Inversió d'ajuts Leader al sector turístic de la Garrotxa	333.057,62 € vs 1.223.634,52 €	ADRINOC

Altres indicadors

Indicador	Valor	Font
Nombre de quilòmetres de camins i d'itineraris senyalitzats i mantinguts	Longitud total de camins senyalitzats a la Garrotxa: 1.141 km vs 1.119 km Nombre d'itineraris senyalitzats a la Garrotxa (itineraris d'itinerànnia, del Parc Natural, del Consorci de l'Alta Garrotxa, GRs, itineraris saludables*...): 142 vs 141 Longitud total dels itineraris senyalitzats a la Garrotxa (itineraris d'itinerànnia, del Parc Natural, del Consorci de l'Alta Garrotxa, GRs, itineraris saludables*...): 1.097 km vs 872 km *Se n'exclouen del recompte els 15 itineraris saludables d'Olot atesa la intenció de l'Ajuntament d'Olot de desmantellar-los.	Turisme Garrotxa
Oferta pedagògica relacionada amb la CETS i formació dels gremis.	7 vs 11 formacions	Turisme Garrotxa
Nombre d'empreses que treballen per un territori responsable (CETS, Codi de Gestió Sostenible...).	63 empreses, 42 amb la CETS, 9 amb el Codi de Gestió Sostenible i 12 són Empreses Lingüísticament Responsables. vs 65 empreses 38 amb la CETS, 13 amb el Codi de Gestió Sostenible i 14 també són Empreses Lingüísticament Responsables.	Turisme Garrotxa

Informe

En un any extraordinàriament complicat per a tots els sectors, però especialment per al sector turístic amb dades a 31/12/2020, l'oferta del sector turístic de la Garrotxa la conformaven **578 allotjaments reglats**, 24 més que l'any anterior. D'aquest total, 46 eren hotels, 138 establiments de turisme rural (5 més que l'any anterior), 12 apartaments, 343 habitatges d'ús turístic (25 més que l'any anterior), 18 càmpings, i 21 albergs i cases de colònies (4 menys que l'any anterior). Malgrat la pandèmia, doncs, la tendència la ser cap a la creació de nous allotjaments adreçats al turisme familiar, especialment habitatges d'ús turístic, i al tancament d'allotjaments adreçats a col·lectivitats (cases de colònies), quelcom significatiu pel volum de places que aquesta modalitat aporta al total. La resta de sectors es mantenen amb molts pocs canvis.

El nombre de places d'allotjament totals baixa de les 11.658 a les **10.166**, sempre partint del supòsit que la capacitat mitjana dels habitatges d'ús turístic són 5 places, cosa que comporta una reducció de gairebé 1.500 places respecte l'any anterior.

Per a obtenir una imatge completa del sector també cal esmentar que a la Garrotxa l'any 2020 existien **176 restaurants i 104 bars*** (gairebé sense variacions respecte l'any anterior), i també **28 empreses d'activitats** vinculades a l'ens de promoció turística comarcal dedicades totes elles a prestar serveis especialment dirigits als turistes i visitants.

En aquest àmbit, i també malgrat el context general desfavorable per a moltes activitats econòmiques, cal destacar l'increment significatiu del nombre de bars, la majoria creats a la ciutat d'Olot. Amb tot, caldrà seguir amb deteniment les dades d'aquest sector econòmic en el futur més pròxim per poder comprovar la seva evolució.

**Cal fer notar que la dada corresponent al nombre de bars aportada a l'informe de l'any 2019 era errònia.*

De les **888 empreses turístiques** existents a la Garrotxa*, un 26% -241- (11 menys que l'any anterior) estan associades a l'ens de promoció turística comarcal, Turisme Garrotxa. Les xifres d'afiliació són més altes entre els sectors professionalitzats (empreses d'activitats, restaurants, hotels, establiments de turisme rural...), que entre la resta de sectors.

El nombre d'agències de viatge vinculades a l'ens de promoció turística comarcal no ha sofert variacions respecte l'any anterior, i s'ha mantingut en 2

De les 239 empreses associades a Turisme Garrotxa, 53 formen part del Servei d'Innovació i Producte, un servei creat per a aquelles empreses que volen un suport amb la comercialització i apliquen com a innovació els criteris de la Carta Europea del Turisme Sostenible (CETS). El 2020 hi havia **acreditades amb la CETS 42 empreses turístiques** de diferents tipologies, la mateixa xifra que l'any anterior.

Pel que fa a les dades recollides per les **oficines de turisme** de la comarca, van quedar molt afectades per les mesures per contenir la pandèmia dictades pel PROCICAT (confinament – tancament d'activitats no essencials, com les oficines de turisme- i diferents restriccions de mobilitat). Les diferents afectacions van produir una **reducció del 74%** del nombre de persones ateses en aquests equipaments, i una fortíssima estacionalitat, amb un pic de visitants el mes d'agost i unes dades que es van reduir gairebé a zero els mesos d'abril, maig i novembre.

En relació a la procedència dels visitants es va produir una dràstica disminució de persones procedents de França, Alemanya i Israel, mentre que el mercat de Centre i Sud Amèrica va experimentar un creixement important. I, en referència als punts d'interès, les principals variacions es va centrar en un increment en el nombre de consultes referents a fonts, gorgs, àrees de pícnic i restaurants.

Per la seva banda, la pernoctació en autocaravanes va experimentar un creixement de 4,4 punts percentuals respecte l'any anterior, i la pernoctació als càmpings va augmentar 9,5 punts percentuals, increments que van anar en detriment bàsicament dels hotels, una tipologia que va perdre 12,8 punts respecte l'any anterior.

Ateses les característiques completament excepcionals de l'any 2020, per a una interpretació completa i correcta de les dades de la demanda (**visitants informats**), recomanem consultar la memòria de les oficines de turisme de la Garrotxa, disponible a <http://ca.turismegarrotxa.com/dades-d-interes/>.

Pel que fa a la **recaptació de l'Impost sobre Estades en Allotjaments Turístics** a la Garrotxa, com de costum haurem d'analitzar les dades disponibles en el moment de redactar aquest informe, és a dir, les de l'any anterior, el 2019. Dit això, la recaptació de l'any 2019 va ser de 137.242,26 €, 1.617,90€ menys que l'any anterior. Del total de la recaptació, el 50% (68.621.13€) va retornar a la Garrotxa. En definitiva, una lleugera disminució que entra dins una relativa normalitat. Caldrà esperar a l'any vinent per poder analitzar la recaptació de l'any 2020, el primer any de la pandèmia, que molt probablement registrarà mínims històrics.

L'**ocupació als allotjaments reglats** és una dada que requereix un anàlisi detallat, tant del context com de les fonts d'informació, cosa que no és possible a partir de les fonts d'informació disponibles en el moment de redactar aquest informe, és a dir, la recaptació de l'Impost sobre estades en allotjaments turístics corresponent a l'any 2020.

Per una banda, els diferents períodes de restriccions de mobilitat i d'obertura d'activitats econòmiques van tenir una enorme repercussió en l'arribada de clients als allotjaments, que es va reduir pràcticament a zero durant moltes setmanes, i en d'altres gairebé només es va poder treballar amb clients del mateix municipi.

A més, les restriccions en el nombre màxim de persones que es podia reunir van fer que els allotjaments de lloguer íntegre de més capacitat només poguessin llogar-los a grups reduïts. Però això no és tot, ja que un dels sectors que va quedar més afectat va ser el de les cases de colònies, que va veure reduïda a zero (o a nivells insignificants) l'arribada de grups escolars, situació que va derivar –com hem vist anteriorment- en el tancament d'alguns allotjaments d'aquesta tipologia.

Sí que és cert, però, que durant els períodes durant els quals la mobilitat va ser permesa, els allotjaments –especialment aquells que es llogaven sencers i eren adequats per a grups reduïts- van registrar unes bones dades d'ocupació, però l'estacionalitat va ser marcadíssima, proporcionalment la més alta registrada mai.

Per altra banda, cal fer esment de l'eina que cada any s'ha utilitzat per extreure aquest indicador. Aquesta eina, des de 2015, ha estat a disposició de totes les oficines de turisme, per bé que cada any han estat menys les que l'han utilitzat, fins al punt que l'any 2020 l'única que ho ha fet, quan ha pogut estar oberta, ha estat l'Oficina de Turisme d'Olot. Altres eines disponibles són utilitzades per un nombre escàs d'allotjaments, de manera que les mitjanes són poc representatives. Per tant, caldrà recórrer a l'Impost sobre Estades en Allotjaments Turístics per trobar un indicador que mostri amb més precisió la tendència en es pernoctacions. Com bé és sabut, les dades d'aquest indicador per a l'any objecte de l'anàlisi d'aquest informe mai no estan disponibles en el moment de la seva redacció, de manera que caldrà esperar a l'informe de l'any vinent per poder analitzar aquesta dada de la manera més objectiva possible.

En l'apartat d'inversió, cal ressenyar diferents dades. La primera, el pressupost de Turisme Garrotxa, l'ens de promoció turística comarcal, que l'any 2020 va ser de 231.160,66, uns 31.000 € superior a la de l'any anterior, si bé també cal tenir presents els 73.607,85 que gestiona Turisme Garrotxa però que formen part del pressupost de turisme del Consell Comarcal de la Garrotxa, la pràctica totalitat dels quals provenen del retorn de la "taxa turística".

Pel que fa a la inversió realitzada al sector turístic en el marc dels ajuts Leader, s'ha situat en els 333.057,62, 890.576,9€ menys que l'any anterior, diferència que s'explica pel fet que l'any 2019 el Leader va subvencionar un projecte que, per ell sol, ascendia a 1.000.000€.

Si ens centrem en l'anàlisi d'altres variables més qualitatives, relacionades amb la salut i el benestar, podem parlar de la pràctica del senderisme, per a la qual fan falta camins en bon estat. A la Garrotxa, l'any 2020 hi havia **1.141 quilòmetres de camins senyalitzats i mantinguts**. "Sobre" aquesta infraestructura, hi havia **142 itineraris senyalitzats** per diferents organismes (Itinerànnia, el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, el Consorci de l'Alta Garrotxa, la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya -GRs-, Dipsalut -els Itineraris Saludables-, el Consorci Vies Verdes de Girona, etc). Aquests 142 itineraris senyalitzats representaven 1.097 quilòmetres senyalitzats (inclosos els trams coincidents), 225 quilòmetres més que en el recompte anterior. Cal interpretar bé aquesta dada, doncs no significa que la pràctica totalitat dels camins senyalitzats de la Garrotxa formin part d'algun itinerari senyalitzat, sinó que hi ha molts itineraris senyalitzats que tenen trams coincidents entre si.

Pel que fa a l'oferta pedagògica, s'han organitzat **7 cursos**, sumant aquells que estan relacionats amb la CETS i que coorganitza Turisme Garrotxa amb la Fundació d'Estudis Superiors d'Olot i el Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, i aquells cursos

organitzats pels gremis, especialment l'Associació d'Hostalatge de la Garrotxa. Per primera vegada, part d'aquestes formacions –la majoria de les que s'han organitzat a partir de l'esclat de la pandèmia- s'han organitzat en línia, a través de la plataforma Zoom. Un d'aquests cursos, la formació sobre les noves normatives de seguretat alimentària i higiene vinculades amb la prevenció de la Covid-19, que estava adreçada a tots els treballadors del sector dels allotjaments i de la restauració, va congrega 380 assistents, una xifra mai assolida anteriorment.

Finalment, pel que fa al nombre d'empreses que treballen per un territori responsable, la xifra continua en augment. A 31 de desembre de 2020 ja n'eren **63, 42 amb la CETS, 9 amb el Codi de Gestió Sostenible i 12 eren Empreses Lingüísticament Responsables.**

Si fem una valoració global de les magnituds disponibles sobre el sector turístic de la Garrotxa de l'any 2020, ens adonarem que la pandèmia ha tingut una afectació severa a nivell de demanda mentre que, pel que fa a l'oferta, aquesta ha tingut comportaments diferenciats en funció de cada subsector d'activitat. També caldrà prestar molta atenció a la recaptació de l'Impost sobre estades en allotjaments turístics l'any vinent, quan les dades de 2020 estiguin disponibles. En qualsevol cas, és de preveure que aquesta recaptació

Resum

L'any 2020 ha estat l'any més complicat per al sector turístic. Els indicadors disponibles en el moment de redactar aquest informe encara no permeten avaluar la magnitud de l'afectació, que haurà estat, de ben segur, molt severa.

A nivell d'oferta, s'han continuat creant nous allotjaments per a turisme familiar, però se n'han tancat d'altres, adreçats a col·lectivitats. El sector privat no ha pogut fer altra cosa que adaptar-se a la nova situació marcada per la pandèmia, al confinament domiciliari, als reiterats canvis del Procicat sobre la mobilitat de les persones i als horaris d'obertura dels establiments, aplicar totes les noves normatives sanitàries, i sobretot aguantar la respiració, a l'expectativa dels ajuts de les administracions i d'una tornada a la normalitat que, a 31 de desembre, encara es preveia llunyana.

La demanda, per la seva banda, ha baixat dràsticament, i també s'ha hagut d'adaptar a unes restriccions de mobilitat que, quan s'han relaxat, atesa la necessitat de la població d'estar en contacte amb la natura, han generat una estacionalitat molt marcada. En definitiva, unes decisions –les de les restriccions de mobilitat- que probablement hauran generat uns efectes contraproductius des d'una perspectiva sanitària.

Aquestes restriccions de mobilitat han motivat un canvi substancial en la procedència dels turistes i visitants: mentre que Catalunya s'ha reforçat com a mercat principal, els mercats europeus han patit descensos molt importants, que han estat una mica menys acusats en el cas dels mercats de la resta de l'estat i de la resta del món.

L'any vinent, quan la dada estigui disponible, es podrà analitzar la recaptació de l'Impost sobre estades en allotjaments turístics, que previsiblement també registrarà un descens sense precedents.

Som, doncs, davant de l'any més complicat per al sector turístic de la Garrotxa, des que se'n tenen dades, amb una oferta la viabilitat de la qual ha quedat absolutament condicionada per les mesures sanitàries, i una demanda que, quan s'ha pogut desplaçar, ha demostrat amb escreix l'interès que té per visitar la Garrotxa, una destinació que s'ha vist afavorida per la seva oferta d'activitats a l'aire lliure, que encaixava amb les recomanacions de les autoritats sanitàries.

Malgrat aquest context, el model de desenvolupament turístic de la Garrotxa s'ha continuat basant en el **turisme sostenible i per a tothom**, a través de l'estratègia i els principis de la CETS, el procés de renovació de la qual ha començat just aquest any.